OMLADINSKI RESURSNI CENTAR TUZLA

OPA US EMBASSY SARAJEVO
OFFICE OF PUBLIC AFFAIRS

Analiza ankete

PARTNERSTVO ZA MIR I BH DRUŠTVO

Tuzla, septembar 2007

Helsinški Parlament Građana (hCa) Tuzla
Helsinki Citizens' Assembly (hCa) Tuzla
Omladinski resursni centar Tuzla
Youth Resource Center Tuzla
Hadži Bakirbega Tuzlića 1, 75000 Tuzla,
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: ++387 35 258 077
e-mail: hcatuzla@bih.net.ba, orctuzla@bih.net.ba

ANKETA

PARTNERSTVO ZA MIR I BOSANSKOHERCEGOVAČKO DRUŠTVO

Tuzla, septembar 2007.

Donator:
Ured za odnose sa javnošću, Američka ambasada u BiH,

OPA US EMBASSY SARAJEVO
OFFICE OF PUBLIC AFFAIRS

«Ovaj projekat je finansiran kroz grant Američke ambasade u Sarajevu. Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke izražene ovdje su autorove, i ne odražavaju nužno stavove State Departmenta».

ANKETA
«PARTNERSTVO ZA MIR I BiH DRUŠTVO«

s a d r ž a j

Uvod..... 5

Anketa – struktura ispitanika..... 7

Anketa – odgovori na pitanja..... 10

Anketa – Zaključci..... 15

Dodatak 1 – PARTNERSTVO ZA MIR..... 16

Dodatak 2 – NATO Savez..... 20

Dodatak 3 – Upitnik..... 23

Helsinški Parlament Građana (hCa) Tuzla
Helsinki Citizens' Assembly (hCa) Tuzla
Omladinski resursni centar Tuzla
Youth Resource Center Tuzla
Hadži Bakirbega Tuzlića 1, 75000 Tuzla,
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: ++387 35 258 077
e-mail: hcatuzla@bih.net.ba, orctuzla@bih.net.ba

ANALIZA ANKETE

PARTNERSTVO ZA MIR I BOSANSKOHERCEGOVAČKO DRUŠTVO

U periodu od 15 jula do 15. septembra 2007, a u okviru projekta **"Partnertstvo za mir i Bosanskohercegovačko društvo"** – podržanom od strane Američke Ambasade Sarajevo – Office of public affairs (OPA)", Helsinški Parlament Građana (hCa) / Omladinski Resursni Centar (ORC) Tuzla je zajedno sa omladinskim organizacijama – članicama Omladinske Mreže Bosne i Hercegovine, izvršio anketiranje građana Bosne i Hercegovine. Pred vama se nalazi analiza i statistika ankete rađene u **18 gradova** Bosne i Hercegovine.

Upitnici su distribuirani i popunjeni u: Banovićima, Banja Luci, Bihaću, Bijeljini, Bratuncu, Brčkom, Gračanici, Jablanici, Konjicu, Prijedoru, Sarajevu, Širokom Brijegu, Travniku, Trebinju, Tuzli, Ugljeviku, Zavidovićima i Zvorniku. Ukupno je popunjeno **1.002** upitnika, **521** u Federaciji BiH, **411** u Republici Srpskoj i **70** u Brčko distriktu BiH

Anketa je sadržavala **8** pitanja, od kojih je pet bilo opisno.

U distribuciji i anketiranju su nam veoma pomogli naši partneri – omladinske organizacije i pojedinci iz BiH, kojima se zahvaljujemo na vremenu i trudu koji su odvojili za ovo: Helsinški Parlament Građana (hCa) Banja Luka, Omladinska organizacija «Odisej» Bratunac, Omladinska grupa Helsinškog odbora za ljudska prava u RS Bijeljina, Active People of BiH Gračanica, Omladinski Klub «Pod istim suncem» Jablanica, Udruženje «Sanus»,Prijedor, Kult Sarajevo, Liga za zaštitu privatne svojine Trebinje, MCM Zvornik, Pinkland Banovići, Demokratski Centar «Nove Nade» Bihać, Vermont Brčko, EKO ZH Široki Brijeg, Centar Za Prava Djece Konjic.

Koristimo se prilikom i da se ovim putem zahvalimo svim pojedincima – građanima Bosne i Hercegovine koji su odvojili svoje vrijeme da daju doprinos ovoj našoj analizi popunjavanjem upitnika na terenu.

hCa / ORC Tuzla

Tuzla, 19.9.2007

UVOD

U Novembru 2006 godine NATO je i zvanično pozvao BiH, Crnu Goru i Srbiju da se pridruže programu pod nazivom "Partnerstvo za mir (PZM)". Tada su svi mediji objavili ovu informaciju kao veoma bitnu za građane Bosne i Hercegovine, ali i za stabilnost čitavog regiona. Od tada, građani Bosne i Hercegovine nisu upoznati šta u stvari ovaj poziv znači za našu zemlju i nemaju dodatnih informacija o ovome.

Cilj projekta «partnerstvo za Mir i BH društvo, koji smo pokrenuli u saradnji sa Američkom Ambasadom Sarajevo – OPA je da doprinese kreiranju pretpostavki za početak šireg dijaloga o pridruživanju naše zemlje Partnerstvu za mir. Rad na ovom projektu će podići nivo javnog mišljenja o potrebama za ulazak BiH u NATO, ali će isto tako pokušati da okupi eksperte za ovu oblast da otvoreno diskutuju. Takva diskusija će biti veoma korisna, jer ćemo na osnovu tih sastanaka, dijaloga i debata izraditi informativni materijali za građane BiH o tome šta je to «Partnerstvo za mir», koje su prednosti i povoljnosti, ali i kakve su obaveze Bosne i Hercegovine. Takođe, okupljanje eksperata je pretpostavka za pokretanje budućih dijaloga među njima, kao i podrška države i državnih službenika, kao nosioca ovog procesa. Takođe, projekat se fokusira i na aktivnom učešću mladih, jer mladi će definitivno u narednom periodu preuzimati državne funkcije.

Veoma važan segment je da građani dobiju kvalitetne i korisne informacije o ovoj temi. Projekat građanima BiH omogućava da razviju svoje znanje i da sa svojim sugestijama i pitanjima učestvuju u što boljoj realizaciji projektne ideje. Posmatrajući regionalno, ovaj projekat će se fokusirati na poboljšanje stabilnosti i razumijevanja u BiH, ali i zemljama u okruženju.

Ciljevi projekta su:

- Upoznavanje građana BiH sa prednostima pridruživanja BiH Partnerstvu za mir;
- Uključivanje BiH u Evropske Integracije;
- Aktivno uključivanje BH građana u demokratske procedure;
- Otvorena diskusija o međugraničnoj saradnji između zemalja bivše Jugoslavije (sigurnost, trgovina bijelim robljem - prostitucija, antiterorizam, vizni režim, itd.)
- Promjena političke klime u BiH;
- Poboljšanje imidža BiH u Jugoistočnoj Evropi, Evropi i Svijetu;
- Stvaranje pretpostavki za siguran život i ostanak mladih u BiH - da se mladi tretiraju kao budućnost i ključni element stabilnosti i prosperiteta u BiH i regiji
- Razbijanje predrasuda i stereotipa koje građani BiH imaju prema NATO-u, a koje su produkt prijašnjeg sistema nakon Drugog Svjetskog rata.

Ciljne grupe u ovom projektu su nam: vlasti na svim nivoima (opštinske, kantonalne, entitetske, državne), mladi u BiH, političke partije i podmladci političkih partija u BiH; mediji u BiH i regiji; omladinske i NVO mreže i inicijative iz regije; ostali NVO-i iz BiH i regije. Kao i svi građani Bosne i Hercegovine.

U okviru projekta smo definisali sljedeće aktivnosti:

1) Anketiranje građana BiH (upitnik sa 10-tak pitanja, koji se odnositi na (ne)poznavanje građana sa PZM, prednostima priključivanja BiH PZM i značaju istog za stabilnost i prosperitet BiH i čitave regije.) Cilj ovog anketiranja je dobijanje nekog osnovnog razmišljanja "običnih" građana o ovoj temi. U svakom slučaju svjesni smo da 1000 upitnika nije reprezentativan broj za neku ozbiljniju analizu, ali ovo će se koristiti samo kao polazni parametar u toku projekta

2) Na osnovu rezultata analize i formalnih i neformalnih razgovora, kontakata, uključivanjem ekspertnih savjetnika, prikupićemo sve relevatne kontakte za organizovanje

jednodnevnog Ekspertnog sastanka na temu "Partnerstvo za mir- prednosti i izazovi za BiH". Na ovaj sastanak ćemo pozvati eksperte za ovu temu (novinari, političari, NVO i vladini predstavnici, predstavnici međunarodnih organizacija, itd.). Na sastanku očekujemo da se razvije diskusija među učesnicima i da se čuju mišljenja, preporuke i infomacije. Ovaj sastanak će takođe biti i "polazna osnova" za neke naredne ekspertne sastanke, a predstavnicima vlasti može poslužiti za prikupljanje ideja koje bi se moge koristiti u praksi.

3) Nakon završetka ekspertnog sastanka biće urađen izvještaj koji će se prezentovati u 3 grada (opštine) u BiH. Prezentaciju će vršiti neko od eksperata. Na debate će biti pozvani građani, mladi, mediji, NVO i vladini predstavnici itd. Tokom debate učesnici će imati priliku da pitaju sve ono što je vezano za ovu temu, a eksperti će pokušati da im ponude adekvatne odgovore i pojašnjenja. Sva interesantna pitanja i odgovore, kao i dijelove debate mi ćemo objaviti u pisanoj formi (priručnik/knjižica)

4) Sve važne informacije o Partnerstvu za mir koje su pomenute tokom implementacije projekta objavićemo u pisanoj formi (knjižica/priručnik). Sadržaj ovog izdanja će donijeti sve važnije informacije koje građani BiH mogu dobiti o programu partnerstva za mir i prednostima istog za budućnost BiH i regije. Knjižicu ćemo štampati u tiražu od 1.000 komada i putem organizacija – članica Omladinske mreže u BiH distribuiraćemo je građanima BiH, a ista će biti dostupna i na našem web portalu www.omladina-bih.net

ANKETA
Tokom anketiranja u **18** bosanskohercegovačkih gradova, ukupno je popunjeno **1.002** upitnika, **521** u Federaciji BiH, **411** u Republici Srpskoj i **70** u Brčko distriktu BiH

1. POLNA STRUKTURA ISPITANIKA

U anketi je sudjelovalo **567 (57%)** muških i **435 (43%)** ženskih ispitanika.

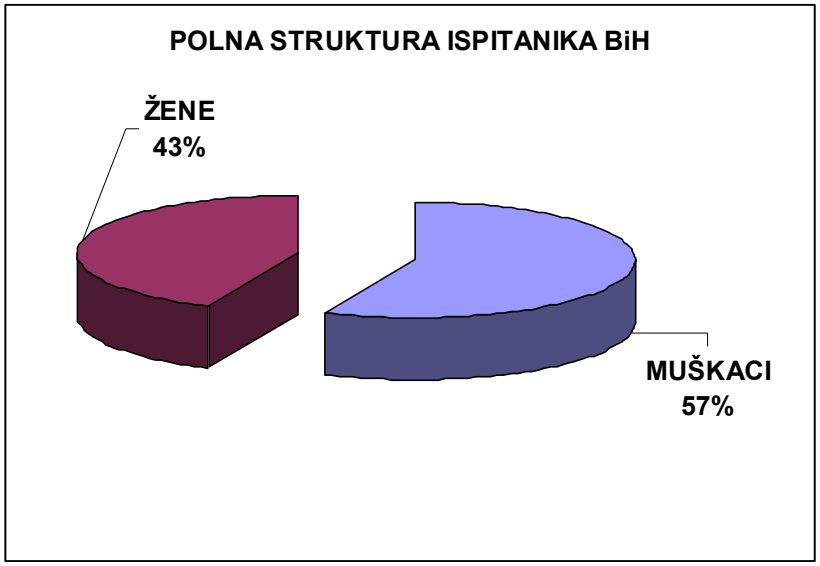

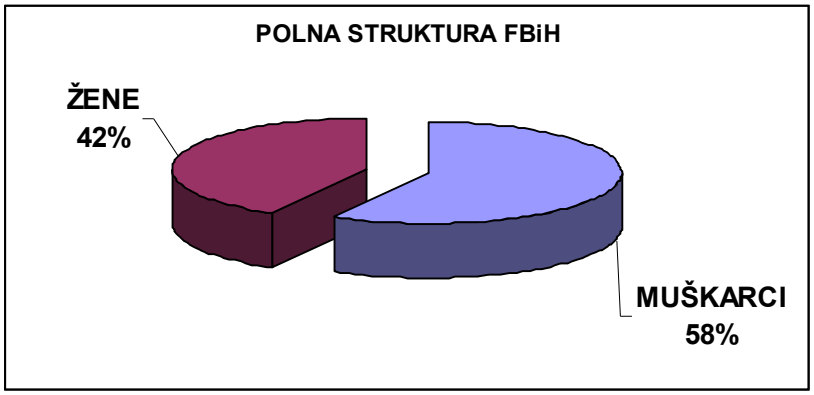

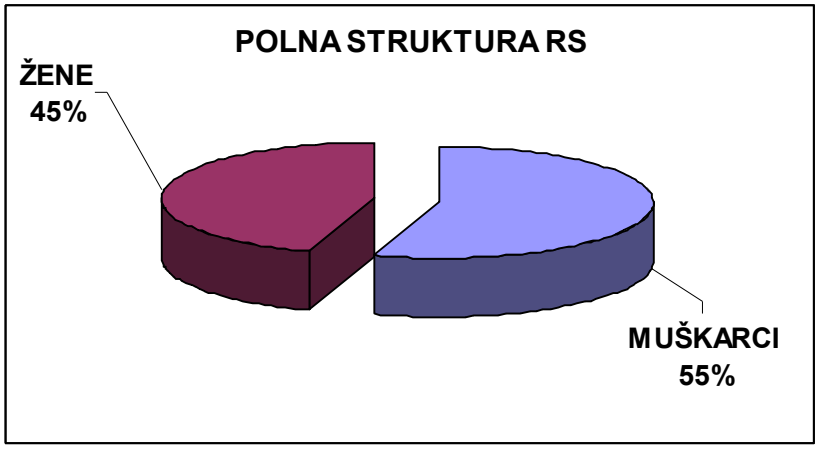

2. STAROSNA DOB ISPITANIKA

Od ukupnog broja ispitanika na nivou Bosne i Hercegovine, njih **449 (44,8%)** su starosne dobi 20-30 godina. Zatim slijedi: **220 (21,8%)** starosne dobi 15 – 20 godina; **159 (15,9 %)** ispitanika je starosne dobi 30 – 40 godina, **90** ispitanika **(9%)** su starosne dobi preko 50 godina i **84** ispitanika **(8,4%)** su starosne dobi 40 – 50 godina.

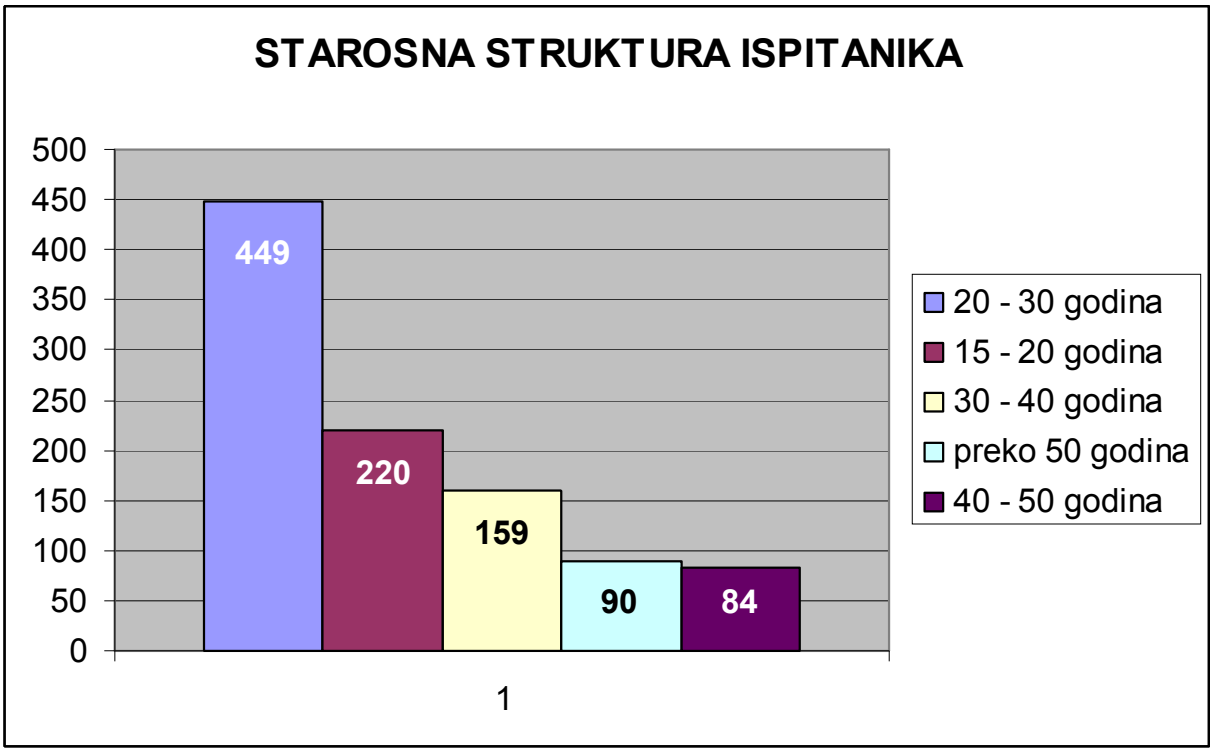

U prilogu je uporedni presjek starosne strukture ispitanika za Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko Distritk BiH:

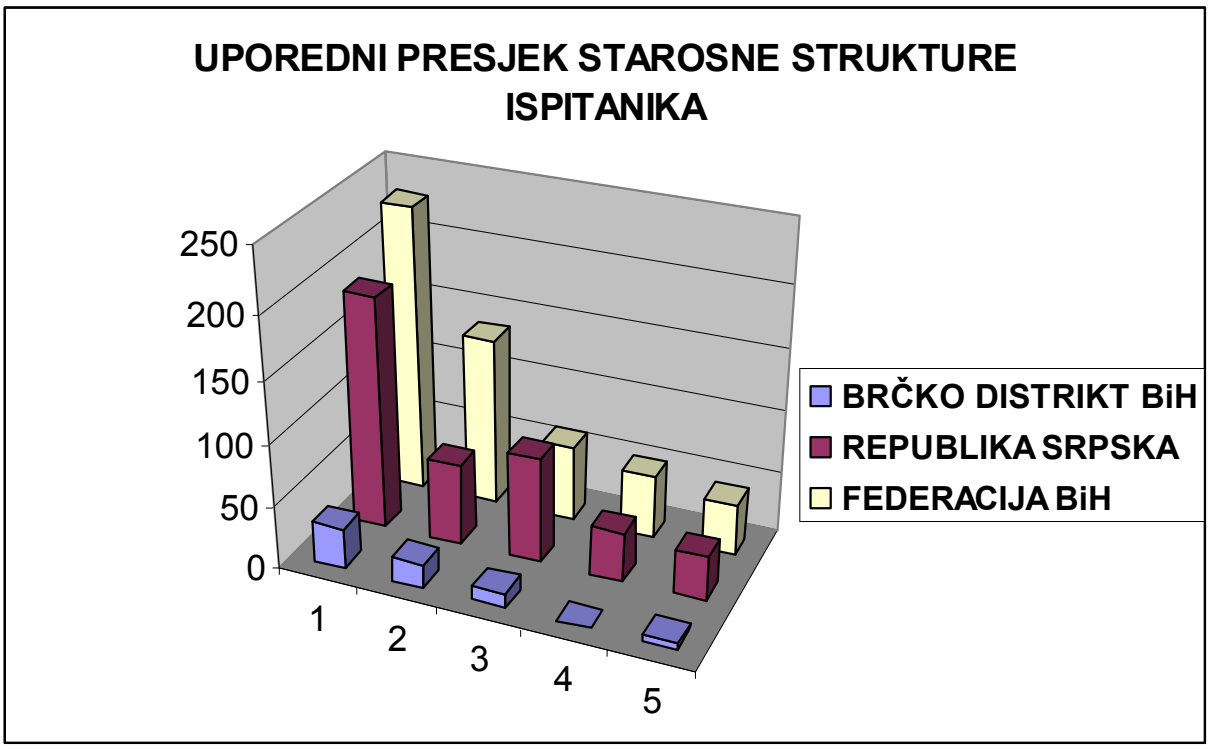

1: 20-30 god.; 2:15-20 god.; 3: 30-40 god.; 4: preko 50 god.; 5: 40-50 god.

3. NACIONALNA STRUKTURA ISPITANIKA

Od **1.002** anketirana na području svih **18** gradova u BiH, nacionalna struktura je sljedeća:

1. Srba **436** ili **43 %**
2. Bošnjaka **309** ili **31 %**
3. Ostalih **169** ili **17 %**
4. Hrvata **88** ili **9 %**

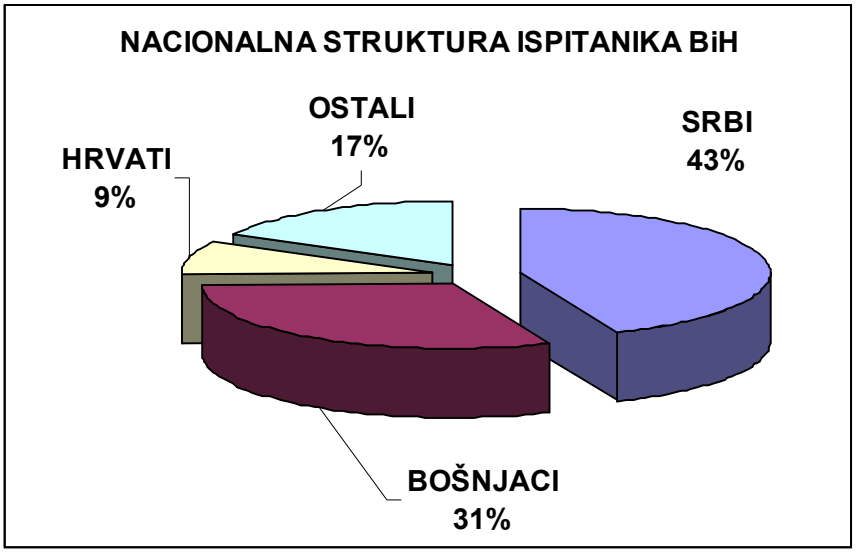

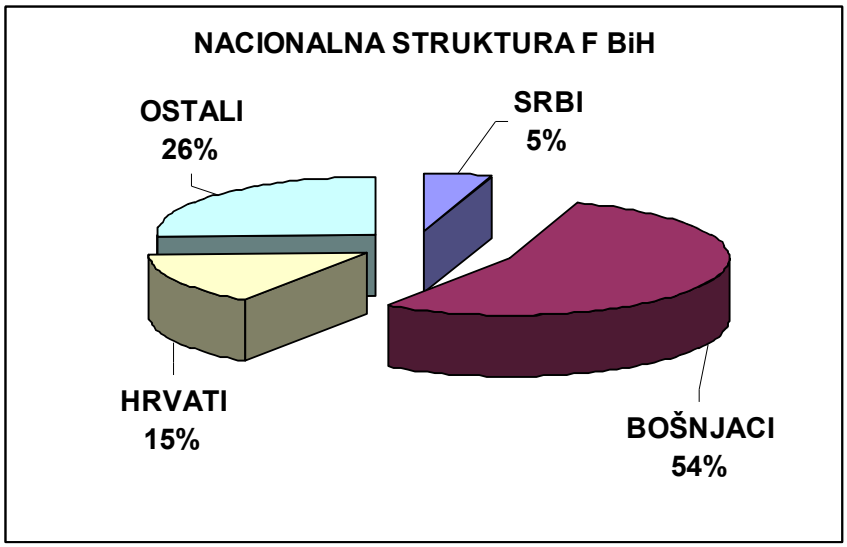

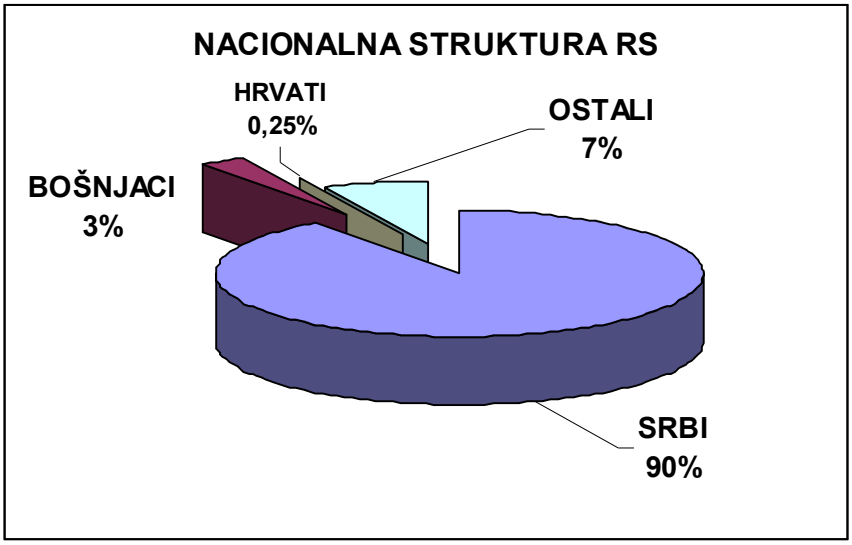

Prvo postavljeno pitanje u anketi glasilo je:

Da li znate da je Bosna i Hercegovina primljena u program Partnerstvo za mir?
Na ovo pitanje **623 (62 %)** ispitanika odgovorilo je da zna, dok je njih **309 (38 %)** odgovorilo da ne zna. U Federaciji BiH **322** ispitanika **(61,8%)** je odgovorilo da zna, a njih **199 (38,2%)** odgovorilo je da ne zna. U Republici Srpskoj **246** ispitanika **(59,85%)** je odgovorilo da zna, dok je njih **165 (40,15%)** odgovorilo da ne zna. **55** ispitanika iz Brčko distrikta BiH (njih **78,6 %**) odgovorilo je potvrdno na ovo pitanje, dok je njih **15** (**21,4 %**) odgovorilo da ne zna da li je BiH primljena u partnerstvo za mir.

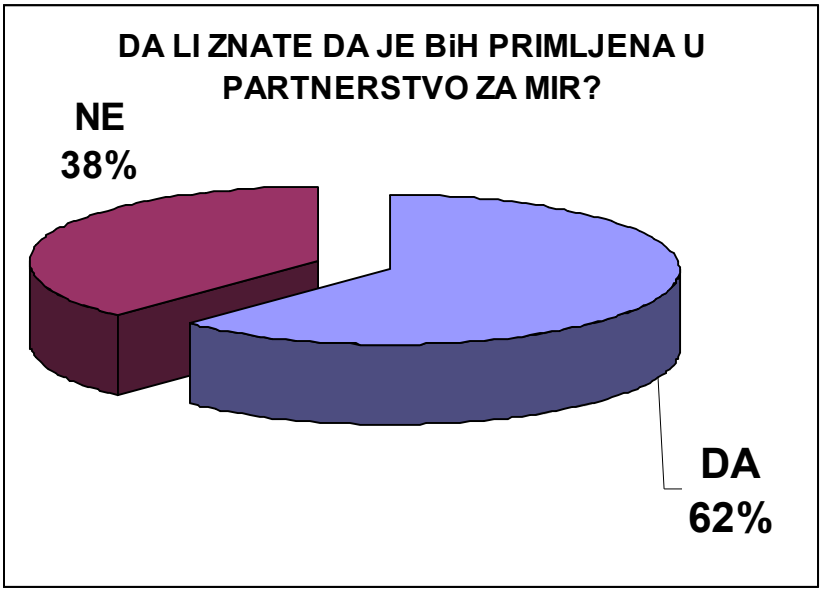

Bosna i Hercegovina je primljena u Partnerstvo za mir u novembru 2006. godine. Završavajući dvodnevni summit u Rigi, čelnici 26 zemalja NATO-a pozvali su Bosnu i Hercegovinu (BiH), Crnu Goru i Srbiju na priključenje programu Partnerstvo za mir (PfP).

Sljedeće pitanje u anketi bilo je: **Navedite koje je godine BiH primljena u partnersto za mir?** Na ovo pitanje **129** ispitanika (**20,4 %**) od njih **632**, koliko je u anketi na prethodno pitanje odgovorilo da zna da je BiH primljena u partnerstvo za mir je odgovorilo tačno.

Ovako su izgledali odgovori na pitanje broj 2:

1992 – 1 ispitanik
1998 – 1 ispitanik
2000 – 8 ispitanika
2001 – 11 ispitanika
2002 – 11 ispitanika
2003 – 7 ispitanika
2004 – 18 ispitanika
2005 – 61 ispitanik
2006 – 129 ispitanika
2007 – 108 ispitanika

Treće pitanje postavljeno u anketi bilo je otvoreno i glasilo je: **Koje su, po vama, pozitivne strane članstva Bosne i Hercegovine u Partnerstvu za mir?**

Benificije (pogodnosti) koje zemlja dobiva prijemom u Partnerstvo za mir su: poboljšanje kapaciteta odbrane i sigurnosti, restruktuiranje oružanih snaga, odbrambeno planiranje, izrada budžeta u skladu sa standardima, bolje sigurnosno okruženje, perspektiva ekonomske prirode – ulaganja stranog kapitala

Ispitanici su najčešće davali sljedeće odgovore:

Brži ulazak u EU; Stabilniji život; Sigurnost i mir u zemlji; Finansijska podrška; Zajednički programi zemalja članica; Opća sigurnost; stabilnost i putokaz za EU integracije; saradnja po pitanju vanjske trgovine; Poboljšanje životnog standarda; Zaposlenost; Sprečavanje ilegalne trgovine; Reforma javne uprave; Obrazovanje; Reforma vojske; Pristup svim konvencijama; Transport, poljoprivreda; Manje konflikta; Manje šansi za novi rat; Liberizacija viznog režima, standardi; Saradnja po pitanju vanjske trgovine; Reforma javne uprave; Sloboda govora, bolje školovanje, zaposlenost; učešće u operacijama za mir, sigurnosno stanje u regiji; budući prijem u NATO 2; razvoj vojne industrije; suradnja sa zapadom, borba protiv terorizma.

Ipak, veliki broj anketiranih (**408 ili 40,7 %**) nije dao odgovor na ovo pitanje.

Pitanje broj 4. u anketi glasilo je: **Da li podržavate prijem BiH u NATO Savez?** U ukupnom zbiru anketa **693** ispitanika (**69 %**) odgovorilo je da podržava prijem BiH u NATO savez, do je njih **309** (**31 %**) izjavilo da isti ne podržava.

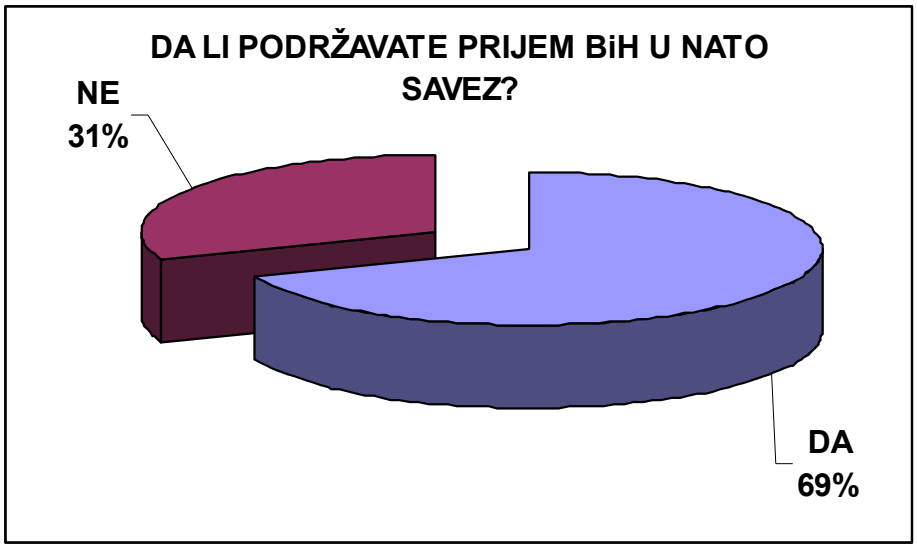

Gledajući uporedne statistike odgovora na ovo pitanje iz Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, primjetne su male razlike u odgovorima: **398 (76,4 %)** anketiranih u Federaciji podržavaju prijem BiH u NATO savez, a njih **123 (23,6 %)** to ne podržava. U Republici Srpskoj **244** anketirana (**59,4%**) podržava ulazak BIH u NATO Savez, dok njih **167** (**40,6 %**) ne podržava. Najveći broj anketiranih koji podržava ulazak BiH u NATO je u Brčko Distriktu BiH. Njih **51 (72,8 %)** podržava prijem BiH u NATO, dok njih **19 (27,2 %)** isti ne podržava.

Peto pitanje u anketi bilo je: **Koje pogodnosti dobija Bosna i Hercegovina članstvom u NATO savezu:**

Neke od pogodnosti članstva u NATO savezu su:

Pogodnosti koje nosi kolektivna obrana smanjuju rizike za nacionalnu sigurnost koji su veći za zemlje koje se nalaze izvan prostora NATO Saveza. Već je i Partnerstvo za mir donijelo određena sigurnosna jamstva. Ona se ostvaruju, naravno, tek punopravnim članstvom.

Još jedan od segmenata gdje se dugoročno mogu očekivati privredne koristi od članstva je i udio obrambenog proračuna u bruto domaćem proizvodu. Činjenica je kako je on nemjerljivo veći kod zemalja koje nisu u članstvu.

Ulazak u NATO, smanjenje realnih opasnosti zbog sigurnosnih jamstava omogućava i smanjenje broja pripadnika OS-a. Prošlo je vrijeme masovnih stajaćih vojski. Današnjica su visokospecijalizovani vojnici koji se mogu nositi sa sve zahtjevnijim zadacima i savremenim tehnologijama. Jedan od petova je i potpuno profesionalna vojska. Ali ni to nije NATO-ov zahtjev, jer je u zemljama saveznicama ta problematika riješena na različite načine. Možda je profesionalna vojska na početku i skuplja, ali s vremenom, nakon prvih velikih ulaganja, ona postaje isplativa.

U svakom slučaju, sigurnosna jamstva koja proističu iz članstva u NATO-u, model razvoja specijalističkih sposobnosti, dugoročno postaju alati za uštede, pritom ni na koji način ne ugrožavajući vjerodostojnost i snagu nacionalne obrane, već štoviše, akcelerirajući njezine mogućnosti.

<u>Ispitanici u anketi na ovo pitanje dali su sljedeće odgovore:</u>

Mir i sigurnost (najviše datih odgovora – **237 ili 23,6 %**); Bolji odnosi sa zemljama u EU; Organizovanje vježbi za spašavanje u kriznim situacijama; Nove odnose unutar BiH kao faktor stabilnosti; Učešće u mirovnim misijama; Brži ulazak u EU; Participiranje u odlukama NATO-a; Bolja obučenost vojnika; Jedan vazdušni prostor; Manje tenzija jer nema vojske; Manje novca za vojsku, više za ekonomiju; Članstvom u NATO savezu Bosna i Hercegovina dobija garanciju za sigurnost i teritorijalni integritet; Vojno politička i bezbjednosna sigurnost; učešće u stvarnanju mira u svijetu; razmjena informacija i tehnologija; borba protiv terorizma.

Iz odgovora koji su dali ispitanici se vidi da je većina anketiranih upoznata sa pogodnostima članstva Bosne i Hercegovine u NATO savezu.

Sljedeće pitanje postavljeno u anketi glasilo je: **Koji su ključni uslovi koje zemlja – članica treba ispuniti kao uslov za prijem u NATO?**

Studija o proširenju NATO-a" (iz 1995) od novih članova zahtijeva prije svega poštovanje Vašingtonskog ugovora (kojim je NATO osnovan 1949. godine), da bi oni:

- svoje napore ujedinili zbog kolektivne odbrane i očuvanja mira i bezbjednosti; sve međunarodne sporove rješavali mirnim sredstvima; uzdržavali se od prijetnje silom ili upotrebe silom na način suprotan ciljevima Ujedinjenih nacija;

- doprinijeli razvoju mirnih i prijateljskih odnosa, jačajući svoje slobodne institucije;

- održali efikasnost Saveza tako što će dijeliti uloge, rizik, odgovornost i dobrobiti koji proizilaze iz zajedničkih bezbjednosnih ciljeva.

Politički uslovi
Svaka država-pretendent na NATO članstvo mora da ispuni dvije grupe političkih uslova. U prvu spadaju:

- demokratski poredak, lične slobode, vladavina prava;
- pokazana privrženost i poštovanje normi i načela OSCE-a, uključujući rješavanje etničkih sukoba, spoljnih teritorijalnih i drugih sporova mirnim sredstvima;
- opredjeljenje da se stabilnost i dobrobit postižu kroz ekonomske slobode, socijalnu pravdu i odgovornost za okolinu;
- uspostavljena odgovarajuća demokratska i civilna kontrola odbrambenih snaga.

U drugu grupu političkih uslova spadaju:

- prihvatanje NATO-a kao zajednice sličnih nacija, udruženih zbog kolektivne odbrane i očuvanja mira i bezbjednosti, tako da svaka nacija doprinosi bezbjednosti i odbrani, na dobrobit svih nacija;
- privrženost načelima, ciljevima i aktivnostima Okvirnog dokumenta programa Partnerstvo za mir, kao i drugih ključnih dokumenata NATO-a;
- privrženost načelu konsenzusa kao osnove jedinstva i donošenja odluka u Savezu;
- puno učešće u konsultacijama i odlučivanju Saveza o političkim i bezbjednosnim pitanjima;
- učešće u radu organa Saveza, plaćanje obaveza…

Vojni uslovi

Vojni uslovi za prijem novih članova su sljedeći:
- sposobnost da se vojno doprinese "kolektivnoj odbrani i novim misijama Saveza";
- prilagođavanje standardizaciji, prije svega u oblasti operacija, administracije i materijala;
- postupanje u skladu sa više od 1200 ugovora i dokumenata.

Ukratko, za BiH su ključni uslovi: usvajanje reformskih rješenja koja su preporučena od strane NATO (prilagođeno zakonodavstvo, političke i vojne reforme, saradnja sa Haškim tribunalom, stvaranje jedne vojske)

Ispitanici su na ovo pitanje najčešće davali sljedeće odgovore:

Čvrsta ekonomija; Jedinstvena policija; Reforma Vojske; Ispunjavanje NATO standarda; Uređeni zakoni;Izručenje ratnih zločinaca; Usklađeni propisi u BiH; vojna i politička stabilnost; Stabilna politička i ekonomska situacija; Normalno uređena vojna struktura; funkcionisanje pravne države; borba protiv terorizma; sprovođenje reformi.
I iz ovih odgovora vidi se da je većina anketiranih upoznata o tome koji su ključni uslovi koje Bosna i Hercegovina mora ispuniti da bi bila primljena u NATO Savez.

Sedmo pitanje u anketi glasilo je: **Da li mislite da će ulazak BiH u NATO ubrzati njen ulazak u Evropsku Uniju.** Na ovo pitanje na nivou Bosne i Hercegovine **711** ispitanika **(71 %)** odgovorilo je da misli da će ulazak BIH u NATO ubrzati proces ulaska BiH u EU, dok je njih **291 (29 %)** odgovorilo odrično.

Gledajući uporedne rezultate dobivene u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu BiH, u FBiH najviše ispitanika **(74%)** smatra da ulazak BiH u NATO ubrzava njen ulazak u EU, dok je najviše ispitanika koji smatraju da ulazak BiH u NATO neće ubrzati njen ulazak u EU iz Brčko Ditrikta **(njih 40%).**

U narativnom dijelu ovoga pitanja, u kome su ispitanici odgovarali zašto misle da ulazak BiH u NATO savez (ne)će ubrzati njen ulazak u Evropsku Uniju, najčešći odgovori ispitanika bili su:

a. Mislim da će ulazak Bosne i Hercegovine ubrzati i njen ulazak u EU zbog toga što:

Zato što je to preduslov za ulazak u EU (najviše ispitanika je odgovorilo ovako); Mislim da su i ostale članice EU isto prošle; Zato što su sve članice NATO-a već u EU; jedno zavisi od drugog; zato što je to u skladu sa uslovima EU; ako BiH ispuni uslove za NATO ispunjava i za EU.

b. Mislim da ulazak Bosne i Hercegovine u NATO neće istovremeno ubrzati njen ulazak u EU zbog toga što:

Mislim da su to dva odvojena saveza/pojma; EU će se raspasti dok uđemo / Nikada nećemo ući u EU; Zato što i Hrvati godinama pokušavaju u EU a ušli su u NATO; Zaato što nisu ispunjeni ostali uslovi ulaska BiH u EU;

Većina ispitanika u ovom pitanju je smatrala da će ulazak Bosne i Hercegovine u Sjevernoatlantski savez (NATO) istovremeno ubrzati i njen ulazak u Evropsku Uniju, a mišljenja koja su dali potvrđuju da ih je dosta upoznato sa Atlantskim integracijama i Evropskim integracijama.

Osmo i posljednje pitanje u anketi je glasilo: ***Smatrate li da ste kao građanin BiH dovoljno informisani o Euro-Atlantskim integracijama (Pakt o stabilnosti i pridruživanju, Partnerstvo za mir, NATO, EU)?***

Od ukupnih odgovora ispitanika na području čitave BiH, njih **201 (20%)** smatra da su dovoljno upoznati o Euro-Atlantskim integracijama. Njih **328 (33%)** je djelomično upoznato, dok **473** ispitanika **(47 %)** smatra da nisu dovoljno informisani.

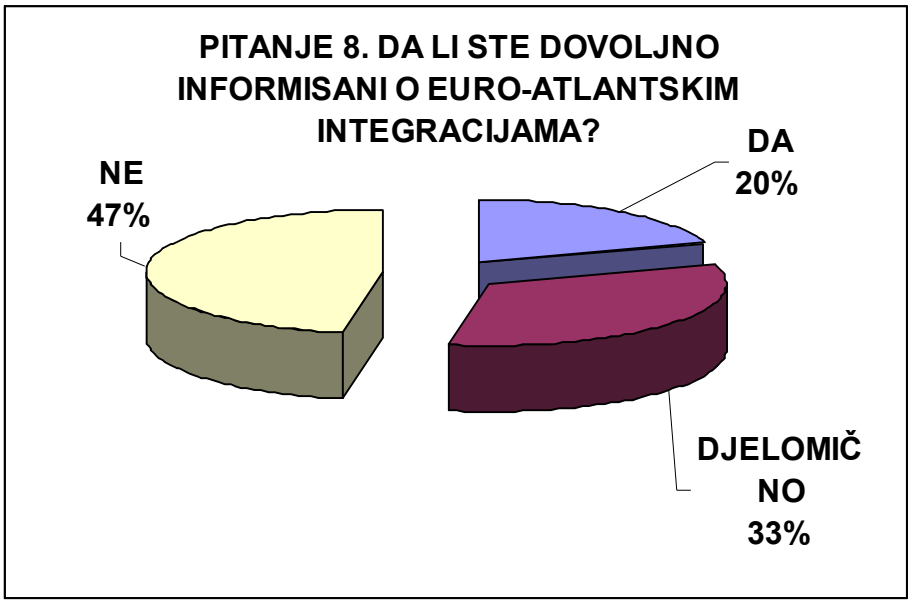

Procentualno najviše građana BiH u anketi koji smatraju da su dovoljno informisani o Euro-Atlantskim integracijama je iz FBiH (njih **25,7%**), dok je najmanje građana BiH koji to smatraju iz Brčko Distrikta BiH (njih **11,4%**).

Zaključci:

- **Većina građana Bosne i Hercegovine je upoznata sa tim da je BiH primljena u program partnerstva za mir. Ipak, samo njih 20,4 % (svaki peti) zna koje je to godine bilo;**
- **59,3% ispitanika obuhvaćenih anketom zna (dobro je informirano) koje su to beneficije (pozitivne strane) članstva Bosne i Hercegovine u Partnerstvu za mir;**
- **69 % ispitanika podržava mogući prijem Bosne i Hercegovine u NATO savez. Istovremeno, svaki treći anketom obuhvaćeni ispitanik ne podržava prijem BiH u NATO. Najviše ispitanika koji podržavaju prijem BiH u NATO dolazi iz FBIH (76,4%), a najmanje iz Republike Srpske (59,4%);**
- **većina anketiranih je upoznata sa time koje su pogodnosti članstva Bosne i Hercegovine u NATO savezu;**
- **Isto tako, veliki broj ispitanika dao je tačne i konkretne odgovore na pitanje koji su uslovi koje zemlja-članica treba ispuniti kao uslov za prijem u NATO savez.**
- **71% ispitanika iz ankete smatra da će ulazak Bosne i Hercegovine u NATO ubrzati proces integracije BiH u Evropsku Uniju.**
- **Veoma mali broj ispitanika (20 % ili svaki peti ispitanik) smatra da je dovoljno informisan o Euro-Atlantskim integracijama.**

DODATAK 1:

Šta je Partnerstvo za mir?

Program Partnerstvo za mir pokrenut je od strane NATO januara 1994. godine. Cilj Partnerstva je da unapredi stabilnost i bezbednost u čitavoj Evropi. Ono je postalo mehanizam za angažovanje više od 40 zemalja na evropskoj bezbednosti kroz civilnu i vojnu saradnju i razmenu informacija. Prvobitni poziv bio je upućen svim zemljama članicama Saveta evroatlantskog partnerstva (Euro-Atlantic Partnership Council - EAPC) i Organizaciji za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS). Ovaj program sada obuhvata 27 država, a Irska i Hrvatska su poslednje koje su pristupile.

Sve članice Partnerstva za mir istovremeno su i članice Saveta evroatlantskog partnerstva koji pruža sveobuhvatan okvir za saradnju između NATO i zemalja njegovih partnera. Međutim, Partnerstvo za mir je očuvalo svoj posebni identitet u okvirima EAPC i zadržalo svoje osnovne elemente i procedure. Zasnovano je na bilateralnom odnosu između NATO i svake od zemalja koje su pristupile programu Partnerstvo za mir.
Pristupanje Partnerstvu za mir

Svaka zemlja koja želi da pristupi Partnerstvu za mir prvo se poziva da potpiše Okvirni dokument. Pored toga što određuje ciljeve Partnerstva, taj dokument sadrži osnovna načela na kojima se program zasniva Partnerstvo za mir. Svojim potpisom, zemlje potvrđuju svoju političku privrženost očuvanju demokratskih društava i poštovanju načela međunarodnog prava. One potvrđuju svoje opredeljenje da u dobroj veri ispunjavaju obaveze iz Povelje Ujedinjenih nacija i načela Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima:

- da se uzdržavaju od pretnji ili upotrebe sile protiv teritorijalnog integriteta ili političke nezavisnosti bilo koje države,

- da poštuju postojeće granice i da sporove rešavaju mirnim sredstvima.

One, takođe, potvrđuju svoju privrženost Završnom aktu iz Helsinkija i svim potonjim dokumentima KEBS odnosno OEBS, kao i ispunjenju dužnosti i obaveza koje su preuzele na planu razoružanja i kontrole naoružanja.

Nakon potpisivanja Okvirnog dokumenta, sledeći korak u postupku pristupa za svakog partnera jeste da podnese NATO Dokument o prezentaciji (Presentation Document). Taj dokument ukazuje na korake koji će biti preduzeti da bi se ostvarili politički ciljevi Partnerstva, vojne i druge potencijale koje partner namerava da stavi na raspolaganje za potrebe Partnerstva i konkretne oblasti u kojima partner želi da ostvaruje saradnju sa NATO.

Na osnovu izjava sadržanih u Dokumentu o prezentaciji, i naknadnih predloga od strane NATO i zemlje partnera, zajednički se razrađuje i usvaja Individualni program partnerstva (Individual Partnership Programme - IPP) koji se odnosi na period od dve godine. U IPP se navode politički ciljevi partnera u Partnerstvu za mir, vojni i drugi potencijali koji će biti stavljeni na raspolaganje za potrebe Partnerstva, širi ciljevi saradnje između partnera i Alijanse u različitim oblastima saradnje i konkretne aktivnosti koje treba sprovesti u svakoj od tih oblasti.

Svaki partner zasebno bira aktivnosti prema svojim individualnim zahtevima i prioritetima, a na osnovu spiska aktivnosti sadržanih u Radnom programu partnerstva (Partnership Work Programme - PWP). To načelo samodiferencijacije je značajan aspekt Partnerstva za mir. Njime se uvažava činjenica da je situacija u svakoj partnerskoj zemlji različita i da za svaku

od njih treba ustanoviti oblike aktivnosti i saradnje koji najviše odgovaraju njenim potrebama. Radni program sadrži širok opis raznih potencijalnih oblasti saradnje i spisak raspoloživih aktivnosti u svakoj oblasti. Odnosi se, kao i svaki IPP, na dvogodišnji period i svake godine podleže reviziji. Priprema se uz puno učešće partnera.

Šta su ciljevi Partnerstva za mir?

Ciljevi Partnerstva za mir sadržani su u Okvirnom dokumentu koji svaka država potpisuje prilikom pristupanja. Ovaj dokument obuhvata konkretne radnje koje treba da preduzme svaki učesnik da bi sarađivao sa NATO u ispunjavanju ciljeva Programa kao celine. To su:

- povećanje transparentnosti procesa planiranja i budžetskog finansiranja nacionalne odbrane;

- obezbeđivanje demokratske kontrole oružanih snaga;

- održavanje sposobnosti i spremnosti da se doprinese operacijama pod okriljem Ujedinjenih nacija i/ili OEBS;

- izgrađivanje vojne saradnje sa NATO, kroz zajedničko planiranje, obuku i vežbe, radi podizanja sposobnosti učesnika u Partnerstvu za mir da obavljaju zadatke na planu održavanja mira, pronalaženja i spašavanja, humanitarnih i drugih operacija prema dogovoru;

- dugoročna izgradnja snaga koje će biti bolje osposobljene da deluju zajedno sa snagama članica Severnoatlantskog saveza.

Važno je shvatiti da Program Partnerstvo za mir dozvoljava samodiferencijaciju, kako u obimu tako i u brzini angažovanja. Samodiferencijacija, transparentnost, otvorenost prema svima, raznolikost, predstavljaju fundamentalne principe programa Partnerstva za mir, i od vitalnog su značaja za njegov uspeh. Dvadeset sedam nezavisnih država partnera podrazumeva različite nacionalne interese, i 27 različitih programa Partnerstva za mir.

Vojni zadaci ovog programa su, u osnovi, jačanje sposobnosti države partnera da preduzima operacije kao što su podrška miru, pronalaženje i spašavanje, humanitarne operacije, i dugoročna izgradnja snaga koje mogu da deluju zajedno sa snagama članica Severnoatlantskog saveza. Sve ovo zahteva operativnu interoperabilnost tj., jedinice, brodovi, vazduhoplovne posade treba da se obučavaju prema standardima NATO i moraju imati sposobnost da deluju u okviru integrisane komandne i kontrolne strukture NATO. U okviru Programa Partnerstvo za mir, vojna saradnja sa partnerima zasniva se na skupu mehanizama za rad Partnerstva za mir: Radni program partnerstva (Partnership Work Programme - PWP), Individualni program partnerstva (Individual Partnership Programme - IPP) i Proces planiranja i revizije (Planning and Review Process - PARP).

Među aktivnostima koje nudi Radni program partnerstva su radionice, seminari, kursevi jezika i vežbe, i one su otvorene za sve države članice NATO i Partnerstva (oko 700 aktivnosti ove godine). U Individualnom programu partnerstva opisani su glavni ciljeve saradnje partnera sa NATO, dati detaljni podaci o snagama i mogućnostima na raspolaganju za potrebe programa i navedene one aktivnosti na kojima data zemlja želi da bude angažovana.

Proces planiranja i revizije (Planning and Review Process - PARP) je dobrovoljni mehanizam osmišljen tako da odražava proces planiranja odbrane NATO koji obezbeđuje strukturni pristup razvoju i interoperabilnosti između snaga partnera i snaga Alijanse. Uspeh Programa Partnerstva za mir, sa učešćem država partnera, ogleda se u multinacionalnim operacijama

IFOR, odnosno SFOR i KFOR, koje predvodi NATO. 18 zemalja partnera sa preko 9.000 vojnika raspoređeno je na dva vojišta, u Bosni i Hercegovini i na Kosovu.

Kontrolisanje procesa

Rad Partnerstva za mir koordinira Ćelija za koordinaciju partnerstva (Partnership Co-ordination Cell - PCC). Zadatak PCC je da koordinira i ocenjuje vojne aspekte aktivnosti "Partnerstva za mir" u podršci strategijskih komandi (SACEUR i SACLANT) radi ispunjenja zadataka Partnerstva za mir.

Razvoj Partnerstva za mir

Sa pokretanjem inicijative Partnerstva za mir 1994. godine, određeni su i ustanovljeni politički i vojni zadaci programa programa u Okvirnom dokumentu. Zasnivajući se na podsticaju Partnerstva za mir, Alijansa je 1997. godine (samit u Madridu, odnosno Sintri) odlučila da unapredi ulogu Partnerstva i učini je operativnijom. Ključni ciljevi “Unapređenog Partnerstva za mir” su:

- jačanje elementa političke konsultacije sa partnerima;

- obezbeđivanje većeg učešća partnera u odlučivanju i planiranju unutar Partnerstva; i

- izgradnja operativnije uloge Partnerstva za mir.

Godine 1999. na Vašingtonskom samitu predstavljenje su Inicijative za Operativno Partnerstvo za mir uključujući:

- Unapređeno i operativnije Partnerstvo za mir (Enhanced and More Operational PfP - EMOP);

- akcioni plan članstva (Membership Action Plan - MAP), i

- Inicijativu za Jugoistočnu Evropu (South East European Initiative - SEEI).

Unapređeno i operativnije Partnerstvo za mir (EMOP)

EMOP spaja dve postojeće i dve nove inicijative projektovane tako da pomognu partnerima u razvijanju snaga koje su sposobnije da rade sa NATO. Dve nove inicijative u okviru EMOP obuhvataju:

- Koncept operativnih mogućnosti razvijenu da poboljša sposobnost Alijanse i snaga partnera da deluju zajedno u budućim operacijama Partnerstva za mir, koje predvodi NATO, ustanovljanjem dodatnih sredstava i mehanizama u vreme mira, kao što su: udruživanje snaga, multinacionalne formacije, mehanizmi osposobljavanja, mehanizmi povratne informacije i ocenjivanja, i radni odnos u miru za poboljšanje interoperabilnosti i raspoloživosti snaga partnera za operacije Partnerstva koje predvodi NATO.

- Program unapređenja obrazovanja i obuke biće razvijen da sa optimizuju i unaprede obuka i obrazovanje u Partnerstvu kako bi se zadovoljili sadašnji i budući zahtevi EMOP, sa naglaskom na interoperabilnosti.

Akcioni plan članstva (Membership Action Plan)

Na vašingtonskom samitu, NATO je potvrdio svoju obavezu politike "otvorenih vrata" i pokrenuo Akcioni plan članstva. Uzimajući u obzir iskustvo stečeno tokom priprema tri nova člana, on postavlja program priprema za buduće članstvo koji je namenjen da pomogne

zemljama koje imaju želju da pristupe PzM. Učešće u MAP je dobrovoljno i zasnovano na samodiferencijaciji.

Inicijativa za jugoistočnu Evropu

Inicijativa za Jugoistočnu Evropu ima za cilj da poveća saradnju u okviru Jugoistočne Evrope, uvažavanjem činjenice da je bezbednost balkanskog regiona osnova za stabilnost čitave Evroatlantske zajednice.

Aktivnost

Od 1994. godine, učinjen je veliki napredak u Programu Partnerstvo za mir, kako u okviru NATO, tako i država partnera. Neki od prioriteta država partnera su:

- unapređenje znanja engleskog jezika;

- kontinuiran porast broja visokokvalitetnih oficira sa solidnim štabnim i liderskim iskustvom;

- stalno predstavljanje prilikom planiranja vežbi;

- bolje upoznavanje sa procedurama NATO i operativnom terminologijom.

Put u budućnost

Državama partnerima je potreban pristup Partnerstvu koji je realan, koji one mogu sebi priuštiti i koji mogu dostići. Primer predstavljaju resursi gde će za nove inicijative biti potrebna dodatna sredstva i ljudstvo. U najboljem slučaju, većina država nema nikakav porast budžeta, a pokretanje novih inicijativa bez dodatnih sredstava može dovesti do rastvaranja ili degradiranja već postojećih NATO aktivnosti.

Zaključak

Program Partnerstva usredsređuje se na saradnju na planu odbrane, ali izlazi izvan okvira dijaloga i saradnje sa ciljem da se uspostavi stvarno partnerstvo između svake zemlje partnera i NATO. Ovo je postala značajna i stalna karakteristika izgradnje evropske bezbednosti i pomaže da se proširi i intenzivira politička i vojna saradnja u čitavoj Evropi. Ovaj program pomaže unapredjenju stabilnosti, smanjenju pretnji miru i izgradjivanju jačih bezbednosnih odnosa, zasnovanih na praktičnoj saradnji i obavezi primene demokratskih principa koji podržavaju Alijansu. U skladu sa Okvirnim dokumentom Partnerstva za mir NATO prihvata da se konsultuje sa svakim aktivnim članom ukoliko partner uoči direktnu pretnju svom teritorijalnom integritetu, političkoj nezavisnosti ili bezbednosti.

DODATAK 2.

NATO SAVEZ (Izvor: wikipedia.org)

Sjedište Bruxelles. Broj članica 26. Službeni jezici engleski i francuski. Glavni tajnik Jaap de Hoop Scheffer. Datum osnivanja april 1949.

Organizacija Sjeverno-atlantskog sporazuma, naziva se još i Sjeverno-atlantski savez, poznatiji po kratici NATO (od engleskog naziva North Atlantic Treaty Organisation, francuski Organisation du Traité de l'Atlantique Nord - OTAN), je međunarodna organizacija vojno-politčke prirode. Osnovana je 1949. godine potpisivanjem Sjevernoatlantskog sporazuma (Sporazum iz Washingtona) između dvanaest država tadašnjeg zapadnog bloka.

Osnova Sjeverno-atlantskog saveza je Sporazum država članica, koji je po svojoj prirodi međunarodni ugovor. Sporazum priznaje i podržava njihova pojedinačna prava kao i njihove međunarodne obveze u skladu s Poveljom Ujedinjenih Naroda. Obvezuje svaku državu članicu da sudjeluje u rizicima i odgovornostima, uspostavlja sistem zajedničke odbrane, te zahtijeva od svake od njih da ne prihvaća nikakve međunarodne obveze koje bi mogle biti u suprotnosti sa Sporazumom.

Političko središte Organizacije i trajno sjedište Sjevernoatlantskog vijeća je u Bruxellesu (Belgija).

Države članice

Danas Organizacija Sjevernoatlantskog sporazuma ima 26 država članica. Države osnivači su dvanaest država koje su 4. aprila 1949. godine u Washingtonu potpisale Sjevernoatlanstki sporazum:

Belgija	Kanada
Danska	Francuska
Island	Italija
Luksemburg	Nizozemska
Norveška	Portugal
Ujedinjeno Kraljevstvo	SAD

Savezu je naknadno pristupilo još četrnaest država, i to u pet krugova proširenja :

Proširenje NATO saveza u Europi:

Grčka (1952.)
Turska (1952.)
Njemačka (1955.)
Španjolska (1982.)
Češka (1999.)
Poljska(1999.)
Mađarska (1999.)
Bugarska (2004.)
Estonija (2004.)
Latvija (2004.)
Litva (2004.)
Rumunjska (2004.)
Slovačka (2004.)

Slovenija (2004.)

Organizacijska struktura

Sjevernoatlantsko vijeće, Odbor za obrambeno planiranje i Skupina za nuklearno planiranje su glavne institucije za razvoj politike i donošenje odluka. Odluke koje je donijelo svako od tih tijela imaju istu važnost i predstavljaju dogovorenu politiku zemalja članica, bez obzira na nivo na kojem su donesene. Ovim tijelima podčinjeni su specijalizirani odbori.

Sjevernoatlantsko vijeće

Sjevernoatlantsko vijeće (eng. North Atlantic Council, kratica NAC) je jedino tijelo NATO-a koje je formalno uspostavljeno Sjevernoatlantskim sporazumom iz kojeg crpi svoja ovlaštenja ovlasti (član 9. Sporazuma). Vijeće ima političke ovlasti i pravo donošenja odluka koje se tiču Saveza. Sastoji od stalnih predstavnika svih država članica koji se sastaju najmanje jedanput sedmično, a po potrebi i u kratkom roku. Vijeće se također sastoji i na višim razinama koje obuhvaćaju šefove država i vlada, ministre vanjskih poslova, ministre obrane. Sjednicama Vijeća predsjedava Glavni tajnik NATO-a (ili njegov zamjenik).

Pitanja koja se razmatraju i odluke koje se donose na sastancima Vijeća pokrivaju aspekte djelatnosti NATO-a, i često se temelje na izvještajima i preporukama koje pripremaju podčinjena povjerenstva. Isto tako, predmete rasprave može predložiti bilo koji od nacionalnih predstavnika ili Glavni tajnik. Stalni predstavnici rade prema napucima svojih vlada.

Odluke u Vijeću donose se jednoglasno i to zajedničkim pristankom. Nema glasanja niti se odluke donose većinom. Na taj način nemoguće je donijeti odluku koja će obvezati državu koja u njezinom donošenju nije sudjelovala niti je na nju pristala. Svaka država članica zadržava potpunu suverenost i odgovornost pri donošenju svojih odluka.

Pripreme za rad Vijeća vrše potčinjeni odbori odbori odgovorni za pojedina područja aktivnosti NATO-a.

Odbor za obrambeno planiranje

Odbor za obrambeno planiranje (eng. Defence Planning Committee, kratica DPC) sastavljen je od stalnih predstavnika, ali se sastaje i na nivou ministara odbrane najmanje dvaput godišnje. U radu odbora sudjeluju sve države članice, osim Francuske. Odborom predsjedava Glavni tajnik NATO-a. Odbor je glavno tijelo za donošenje odluka glede pitanja planiranja kolektivne obrane i integrirane NATO vojne strukture te daje smjernice vojnim vlastima NATO-a. Rad Odbora priprema veći broj podređenih odbora, među kojima je najvažniji Odbor za obrambenu reviziju (eng. Defence Review Committee, kratica DRC) koji nadzire postupak organizacije oružanih snaga unutar NATO-a i poručava druga pitanja vezana uz združenu vojnu strukturu.

Grupa za nuklearno planiranje

Grupa za nuklearno planiranje (eng. Nuclear Planning Group, kratica NPG) sastoji se od ministara obrane država članica koje sudjeluju u radu Odbora za obrambeno planiranje (svi, osim Francuske). Unutar Grupe se raspravlja o posebnim političkim pitanjima koji se tiču nuklearnog naoružanja. Grupom predsjedava Glavni tajnik NATO-a. Rad Grupe za nuklearno planiranje priprema Grupa osoblja NPG (eng. NPG Staff Group), sastavljena od članova nacionalnih izaslanstava država koje sudjeluju u NPG, članova Međunarodnog vojnog osoblja i predstavnika Strateških zapovjednika. Grupa obavlja rad u ime Stalnih predstavnika NPG-a. Grupa na visokom nivou (eng. High Level Group, kratica HLG) je visoko savjetodavno tijelo NPG-a na području nuklearne politike i planiranja. Ovom grupom predsjedavaju SAD.

Civilna organizacija i strukture

Stalni predstavnici i nacionalna izaslanstva
Glavni tajnik
Međunarodno osoblje
Vojna organizacija i strukture
Vojni odbor
Vojno-zapovjedna struktura
Savezničko zapovjedništvo za operacije
Savezničko zapovjedništvo za transformaciju
Međunarodno vojno osoblje

DODATAK 3.

UPITNIK:

HELSINKI CITIZENS ASSEMBLY	**Helsinški parlament građana (hCa) Tuzla** **Helsinki Citizens' Assembly (hCa) Tuzla** Hadži Bakirbega Tuzlića 1, 75000 Tuzla Bosna i Hercegovina Tel - fax: ++387 35 25 80 77 E-mail: hcatuzla@bih.net.ba	OPA US EMBASSY SARAJEVO OFFICE OF PUBLIC AFFAIRS

PARTNERSTVO ZA MIR I BH društvo

Poštovana/i,
Ova anketa je dio aktivnosti projekta "Partnerstvo za mir i BH društvo" koji je podržan od Vlade Sjedinjenih Američkih Država. Anketa će nam pomoći da saznamo više o tome šta građani BiH misle o prijemu naše zemlje u Partnerstvo za mir i Euroatlantske integracije Molimo vas da **ne pišete svoje ime na ovom upitniku**; upitnik je anoniman i svi odgovori koje date **biće povjerljivi i korišteni jedino u svrhu izrade analize.**

Pol: M / Ž

Grad:_____ Starosna dob:_____ Nacionalnost:_____

1.
1. 1. Da li znate da je BiH primljena u program Partnerstvo za mir

DA NE

2. Ukoliko ste na predhodno pitanje odgovorili sa DA, molimo vas da navedete koje godine je BiH primljena u Partnerstvo za mir?

_____

3. Koje su, po vama, pozitivne strane članstva partnerstva za mir?

_____

_____

4. Da li podržavate prijem BiH u NATO savez?

DA NE

5. Koje pogodnosti dobija BiH članstvom u NATO savezu?

_____

_____

6. Koji su ključni uslovi koje zemlja- članica treba ispuniti kao uslov za prijem u NATO? _____ _____
7. Da li mislite da će ulazak BiH u NATO ubrzati njen ulazak u EU? **DA Zašto?** _____ **NE Zašto?** _____
8. Smatrate li da ste kao građanin/ka BiH dovoljno informisani o Euro-Atlantskim inetgracijama (Pakt o stabilizaciji i pridruživanju, Partnerstvo za mir, NATO, EU) **DA NE DJELOMIČNO**

Zahvaljujemo na vašem vremenu koje ste posvetili ispunjavanju ovog upitnika!